

SPOMIN SLOVENIJE

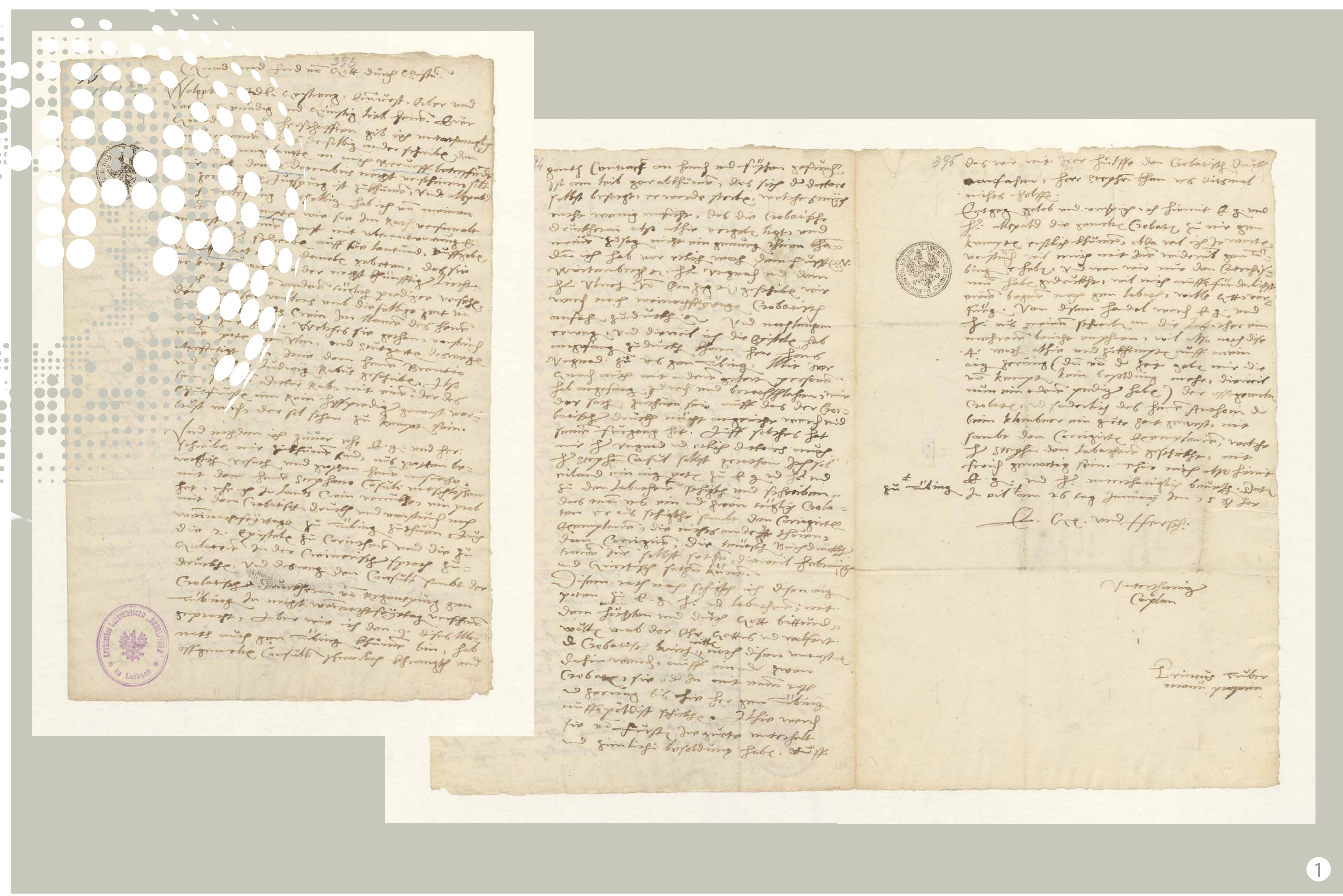
SLOVENSKA NACIONALNA LISTA – UNESCO SPOMIN SVETA

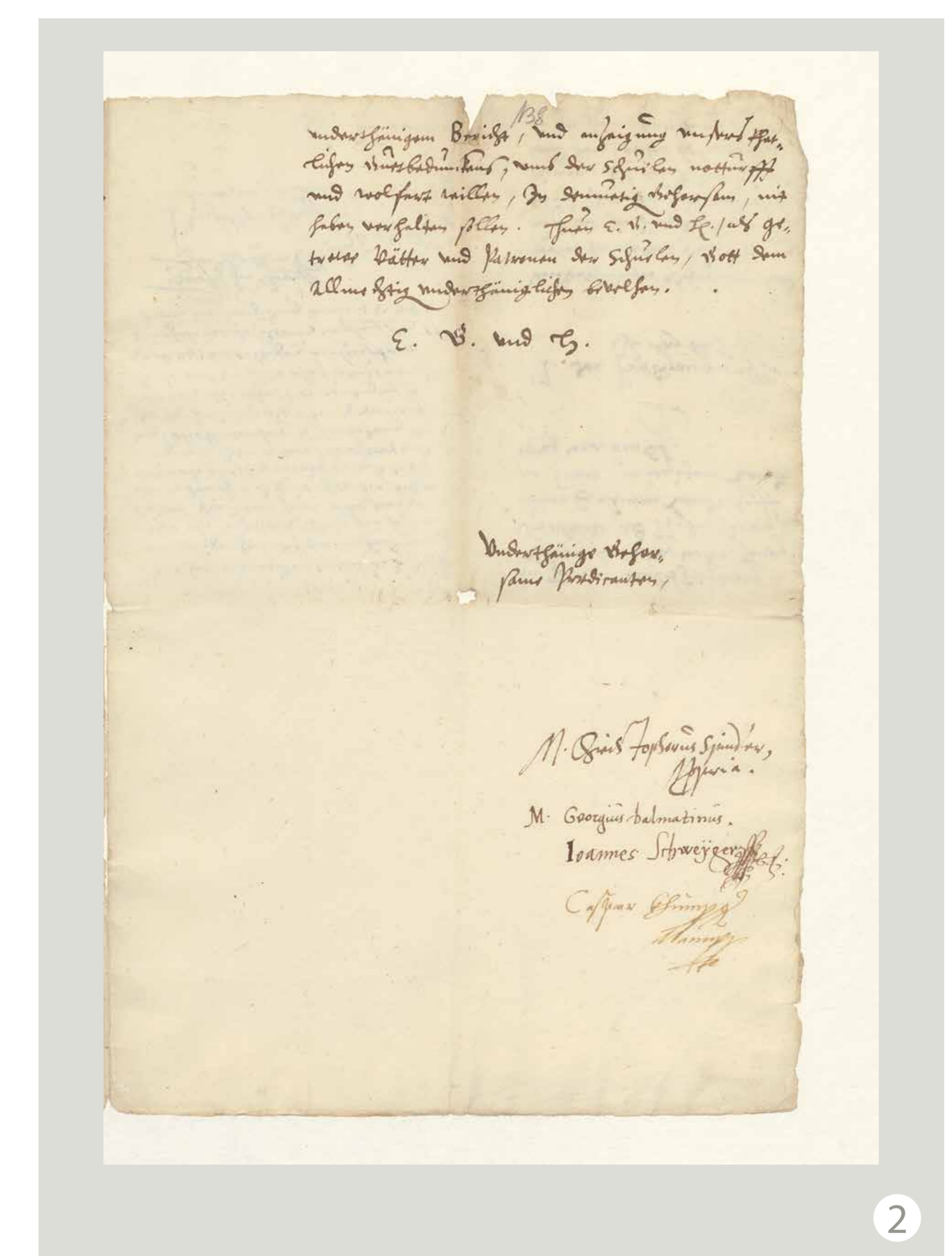
MEMORY OF SPOMIN
THE WORLD SVETA

KORESPONDENCA PRIMOŽA TRUBARJA IN DRUGIH PROTESTANTSKIH PISCEV, DRUGA POLOVICA 16. STOLETJA

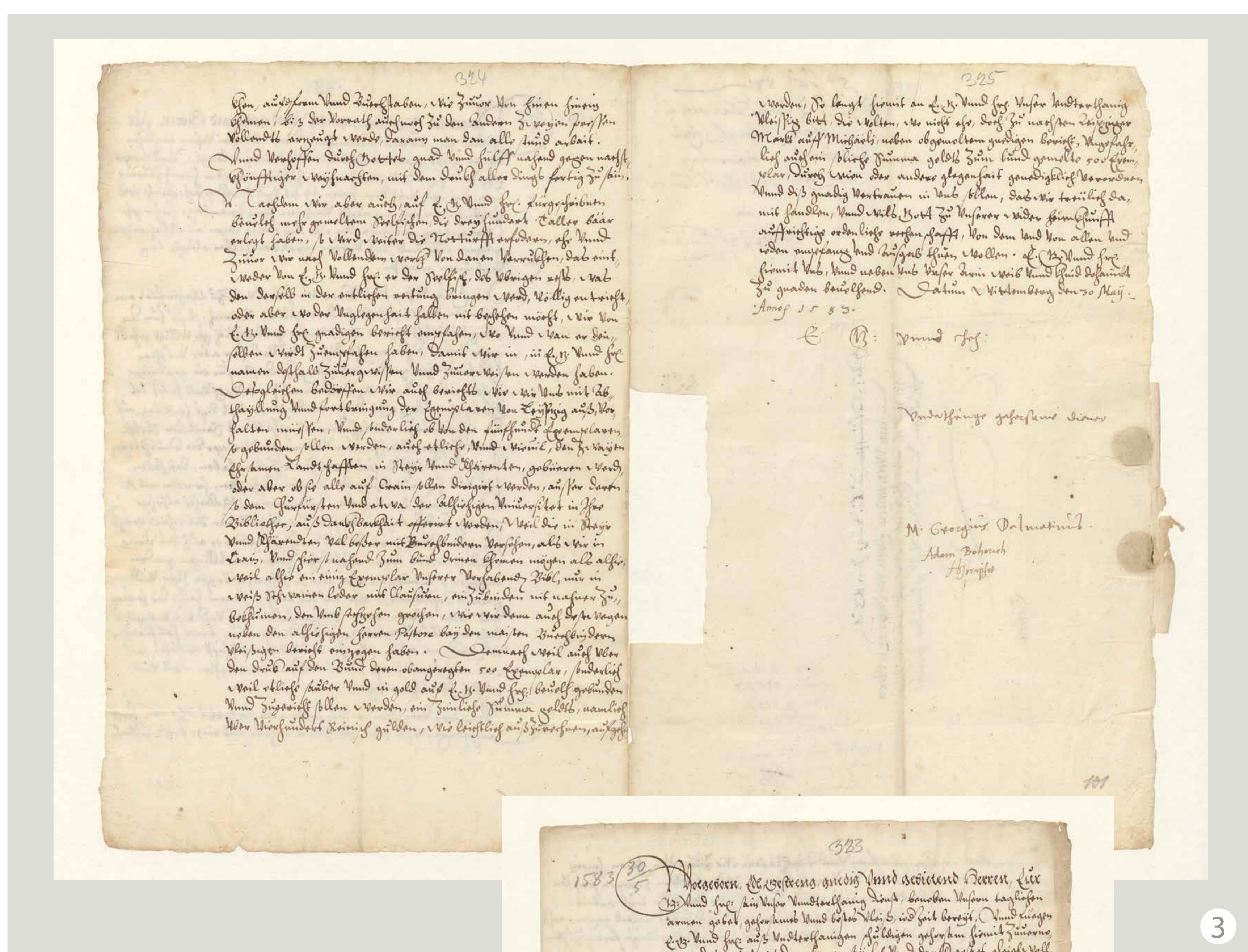
ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

1

2

3

Obdobje protestantske reformacije in prevlade njene luteranske smeri ima v slovenskem zgodovinsko pomembno mesto. Izpostavljen je predvsem prelomni prispevek vodilnih slovenskih protestantov na jezikovnem, knjižnem in širšem kulturnem področju. Svojemu verskemu in z njim prepletenemu vzgojnemu poslanstvu so se v drugi polovici 16. stoletja, ko je protestantizem na Slovenskem doživel vrhunec in zaton, posvečali zlasti protestantski duhovniki oziroma predikanti. Temeljno politično oporo so jim zagotavljali deželni stanovi Kranjske, Štajerske in Koroške, posebej člani stanov iz vrst višjega in nižjega plemstva ter meščanstva. Pomoč protestantizmu, natančneje luteranstvu in deželnim Cerkvam augsburške veroizpovedi, je prihajala tudi od drugod, zlasti iz

vojvodine Württemberg, o čemer med drugim pričajo pisemski stiki. Kar zadeva pisma protestantov, povezanih s slovenskim ozemljem, sta v zadnjih desetletjih izšli dve objavi: Pisma Primoža Trubarja (1986) in Pisma slovenskih protestantov (1997). V obeh delih je več pisem iz fonda Deželni stanov za Kranjsko, ki ga hrani Arhiv Republike Slovenije, vendar gre le za poslana, ne pa tudi prejeta pisma ter v glavnem za pisma slovenskih in ne tudi tujih protestantov, ki jih vključuje fond. Različnost korespondentov in raznolikost vsebine, ki se večinoma nanaša na ustroj in delovanje Cerkve v osrednji slovenski deželi Kranjski, dajeta korespondenci poseben pečat. Jezik glavnine pisem je nemški, pisava gotica, nekaj pisem pa je latinskih.

1. Pismo Primoža Trubarja deželnim stanovom Kranjske, med drugim o tem, da se je na njihovo pobudo odločil vrniti v Ljubljano. Tübingen, 26. januar 1561. Nemški jezik. Pismo je v celoti napisano s Trubarjevo roko. SI AS 2, šk. 89, fasc. 54/3, sn. 1, str. 393–396.
2. Zadnja stran pisma Krištofa Spindlerja, Jurija Dalmatina, Janeza Schweigerja in Gašperja Kumpergerja kranjskemu deželnemu glavarju, upravitelju in poverjenikom glede deželno-stanovske šole, njenih učencev, učitelja in njegovih pomočnikov ter kantorja. S. I. (Ljubljana), s. d. (pred 11. junijem 1578). Nemški jezik. Izvirni podpisi avtorjev pisma. SI AS 2, šk. 92, fasc. 54/8, sn. 2, str. 132–139.
3. Pismo Jurija Dalmatina in Adama Bohoriča kranjskim deželnim poverjenikom o njenem prihodu v Wittenberg, tiskanju Svetega pisma in vprašanjih, ki jih imata glede vezave, odpreme izvodov po izidu ipd. V pismu sta Dalmatin in Bohorič zapisala: »Predčera, to je 28., sm v božjem imenu, čeprav samo na eni stikalnici, začeli s tiskanjem naše Biblije in če bo zaloga krk zadoščala, kmalu tudi še na dveh drugih stikalnicah, tako da bo vedno dovolj dela. Zato upamo, da bomo z božjo milostjo in pomočjo okrog božiča s tiskanjem vsekakor končali.« Prevedel Jože Rajhman (J. Rajhman, Pisma slovenskih protestantov. Ljubljana: ZRC SAZU, 1997, str. 93). Wittenberg, 30. maj 1583. Nemški jezik. Izvirni so Dalmatinov in Bohoričev podpis ter pečata. SI AS 2, šk. 88, fasc. 54/2, sn. 3, str. 323–326.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO
ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE